

ŞAKUL GİBİ...

MASONLAR İÇİN DERGİ

CİLT 1

SAYI 3

NİSAN 1988

يکي آينه‌چق لوقال بناسنک تفرغنه و بونک
متوقف اولديغی معاملاتہ دائر

نور... مسرہ... اع... ی هیئت عمومی سنک

۵ مارس ۱۹۲۷ تاریخی جلسه-نمبره افتاز ایدیلن

مقررات

فضیلت مطابعه سی - غلطه : بوکسک قالدیرم نومرو ۶۶

۱۹۲۷

İÇİNDEKİLER

3. Editörün Yazı Masasından	M. M
4. Devam Meselesi	Prof. Dr. Ziya UMUR
7. Freedom Muh. L. No. 35	Haluk BİTEK
10. Masonluğun Sırları	R.E. SALMON
12. İstanbulda Masonların Toplantı yerleri III	Suha UMUR
16. Masonların Dünyasından	M. M.
20. Özkardeş Mah. Muh.	M. M.
22. Prof. Mithat Fenmen	Orhan TANRIKULU
24. B.L. Sekreteryasına Bakış	M. M.
25. Sorular — Sorular	Şakul Gibi
28. Okuyucu Mektupları	M. M.
28. Okuyucu Mektupları	M. M.
30. Bir MA.:. Din Duvarları	Rahmi DUMAN

ŞAKUL GİBİ

MASONLAR İÇİN DERGI

Sayı: 3 Cilt: 1 Nisan 1988

Zincirlikuyu Cad. 9/13
Etiler 80600 İstanbul

Sahibi ve
Sorumlu Yönetmen :

Y. Müh.
Mişel MARGULİES

Yazı İşleri :
Prof. Dr. Ziya UMUR

Temmuz ve Ağustos ayları hariç her ayın üçüncü haftasında yayınlanır. Posta ile ve yalnız Mason olan abonelere gönderilir. Dergide çıkan imzalı yazıların sorumluluğu yazarlarına aittir. Gönderilen yazılar iade edilmez.

Yazışma Adresi :

Prof. Ziya Umur
P.K. 147 Teşvikiye - İstanbul

Basıldığı Yer :

YENİLİK BASİMEVİ
San. ve Tic. Ltd. Şti.
Tel. : 143 55 72 - 145 35 74

EDITORÜN YAZI SÖZÜSÜNDEN

«ŞAKUL GİBİ» baş 90630 dergi 52A/
ÜÇÜNCÜ sayısını takdim ediyoruz

Sevgili kardeşlerimize bir noktayı, tekrar hatırlatmak istiyoruz. Türkiye'de, Masonluk ile ilgili, fakat Masonluğa düşman olmayan bir Derginin yayınlanmasına, ilk defa teşebbüs edilmektedir.

Şimdiye kadar, Masonlukla ilgili olarak, Türkiye'de neşredilmiş olan yazılar, ya Masonluk düşmanıdır, veya, bizzat Mason Derneği tarafından, kendi üyeleri için neşredilmiş şeylerdir.

Biz, Masonluğa düşman olmadan neşriyat yapmağa gayret ediyoruz. Hem lehinde, hem aleyhinde olan sözleri duymak istiyoruz. Hic bir resmî sıfatımız yoktur, fakat Mason olduğumuzu inkâr etmiyoruz

Biz, Mason olarak, kendimizi tanıtmak istiyoruz.

Bu dergiyi görenler, bize fikirlerini beyan etsinler.

Şüphesiz, çok uzun senelerin yarattığı tereddütler içinde, Masonluk hakkında müsbet fikirleri olmayanlar az değildir.

Bize soracakları sualler hakkında, taraf olmadığımızı iddia edemeyiz: Elbette Masonluğu müdafaa edeceğiz. Fakat, bütün suallere hüsnüniyetle cevap vereceğimize inanılmasını istiyoruz.

DEVAM MESELESİ

Prof. Dr. Ziya UMUR

Eski Nizamnamelerimizde, devamsızlığı müeyyidelendiren bir hüküm yoktu. İngiltere ve Amerika'da da, Nizamnamelerde, böyle bir kayıt yoktur: Devamın veya devamsızlığın adı anılmıyor.

Bizdeki uygulama çok eski değil: 1959 Nizamnamesinde bir değişiklik yapıldı ve, devamsızlığın bir «gayri muntazamlık sebebi» olduğu kabûl edildi. 1971 Nizamname tasarısına bu tâdilât aktarıldı.

Biz, bu hükmün, Tüzüklerden çıkarılması gerektiği kanaatindeyiz.

Pek çok kardeşimizin düşünüş tarzına aykırı düşen böyle bir nokta-i nazarı müdafaa etmek nankör bir iş olduğundan, bazı noktaların aydınlatılmasında fayda var :

Loca çalışmalarında devamlılığın, Masonlukta iyi, faydalı, bir bakıma zarurî olduğu inkâr edilemez: Hiç kimse devamsızlığa teşvik edilmemelidir. Devam, evvelâ bir şeyler **öğrenmek** için, sâniyen bir şeyler **öğretmek** için, gereklidir. Hele tekris, terfi gibi celselere devam, hakiki bir zarurettir: Devam olmazsa, Masonluğun bu hayati celseleri yürütülemez.

Bir de, görüşmek, «hasret gidermek» filân gibi laflar söylenir, ama, boştur: Hasret gidermek isteyen kimse, devam etmeyen kardeşini, bizzat arar; hasretini gideremedi diye, onu cezalandırmağa kalkmaz. :

Öğrenmek ve öğretmek...

Biz, yeni tekris ettiğimiz kardeşlerimizi devama icbar ediyoruz. Aksi takdirde terfi edemezler, diyoruz: Terfi hükümlerinde, Tüzüğe «devam şartını» koymuşuz. Localar bir kardeşe derece verirken, bir **formaliteden ibaret olmayan** bu hükmü titiz bir şekilde riayet etsinler. Devam etmeyen, hatâ, devam etmek istidadı görülmeyen bir kardeşi terfi ettirmesinler. Çünkü bunlar, Locaya gelmezlerse, iktisab etmelerini istediğimiz bilgiyi, ve Masonluğun havasını elde edemeyeceklerdir. Öğrensinler ki, hakiki manada Mason dahi olamamışlardır ve olamayacaklardır.

Şu veya bu şekilde, o devreyi geçirdiği için, artık kâmil Mason saydığımız Üstatlara, çalışmalara muntazaman devam etmeleri icab ettiğini söylüyoruz.

Ya etmezlerse?..

Yeminlerimizi hatırlayalım. Bu Yeminlerde, ne devam mecburiyeti, ne de aidat mecburiyeti diye bir kayıt yoktur ve olamazdı. Çünkü Landmark'lar-da, eski mükellefiyetlerde böyle bir hüküm yoktur.

Yeni bir kardeşimizi Üstat derecesine çıkarana kadar, onun yetişmesi ile meşgul oluruz. Üstat olduktan sonrasını, artık, kendisine bırakmağa mecburuz.

Aidat ödemeyenleri gayri muntazam ilân edişimiz, ceza vermek için değil, başka çaremiz olmadığı içindir: Teşkilâtımız, ödenen aidat ile yürüyebilmektedir. Gönül isterdi ki, Masonlar, aidat ödemek mecburiyetinde kalsınlar. Çünkü, Masonluğu öğretmek, Masonluğu öğrenmek, Mason olmak, para vermek demek değildir. Fakat aidat ödenmässe bu Teşkilât yürüyemez. O zaman, Masonluğa bir yük haline gelmiş olan bu üyeleri, içimiz sızlayarak, gayri muntazam ilân ederiz, başka çaresi yoktur.

Halbuki, devamsız bir biraderin Masonluğa zararı nedir? Kendisinden istifade edemiyoruz diye, onu cezalandırmak bir paradokstur.

Masonluğu öğrenememiş, bu yüzden zararlı hale gelmişse, böyle bir üyeyi terfi ettirmememiz icab ederdi. Terfi ettikten sonra, devam etmediği için değil, Masonluğa zarar verdiği için —eğer zarar veriyorsa— Yargı Tüzüğüme göre, verdiği zarara bakarak, gayri muntazam ilân ederiz, hattâ tardederiz. Fakat, bütün harici hayatı, Masonlara ve Masonluğa şeref verecek şekilde cereyan eden bir kardeşi, sırf, Locaya gelip benim söyleyeceğim sözleri dinlemiyor, diye gayri muntazam ilân etmek, değil Masonluğa, en basit insafa sığacak bir şey değildir.

Denecek ki, Ritüel'de yemin etmedik ama, çeşitli yerlerde söz verdik, vaaadettik...

Şimdi soruyorum. Biz, daha nelere nelere namus sözü verdik. Hepsini yerine getirdik de, devamsızlık mı kaldı? İhtiyaç içinde olanlara yardım mı ettik? Kardeşlerimize el mi uzattık? Sefclet denecek derecelere düşüp, kendi başına Ebedi Maşrık yolunu arayanları, köşelerinde bıraktığımız vakit, hangimizden, **hangi Tüzük** hesap sordu? Bunlar yemine ihanet değil de, «devamsızlık»'mı ihanet?

Ritüel'imizi unutmayalım: «Yemin insanın hayatında çok mühim bir şeydir», diyor. Ama sonra da: «Yemine ihnet edeni, ihanetiyle baş başa, vicdanının karşısında bırakırız», diye devam ediyor. «Çünkü cezaların en büyüğüdür».

Bunu, devamsızlık hususunda rahatça unutabilmemizin sebebi, devam etmeyenin bu **büyük suçunu**, Devam Cetvelinde tesbit etmek mümkün olduğundandır. Halbuki, öbür aksaklıklarımızı, aynı açıklıkla yüzümüze vurmak, o kadar kolay değil...

Denecek ki: Bir biraderin devamsızlığı, genç biraderlere sui misâl oluyor. Hiç inanmıyorum. Bir hariciyi alırken, hele hele terfi ettirirken dikkatli olmamız, devam edip etmeyeceğine kanaat getirmemiz lâzımdı. O gelen adamın, olgun bir kişi olduğunu, tahkikatı sırasında görmüştük. Ama, devam etmemek için bir «bahane» arıyorsa, o bahaneyi nasıl olsa bulacaktır. Devam etmeyen bir genç biraderin ileri sürdüğü sebep, hiç bir zaman, «filân kardeş devam etmiyor», tarzında olmamış, daima şu olmuştur: «Ben burada aradığımı bulamadım!». İşte bu da bir bahanedir ve bunu ileri sürenlerin günahı, onları Masonluğa, **evvelâ teklif edenlerin**, sonra da **kabûl edenlerin**'dir.

Denecek ki: «Devam etmemek alâkasızlıktır.»

Belli değil... Haysiyet Divanımız tetkik etsin. Alâkasızlık dediğimiz şeyin bir «suç» haline gelip gelmediğini anlayalım. Belki de, o kişi, harici âlemdeki hayatında, masonik prensiplere tamamen uygun yaşıyordur? Bütün kardeşlerin yardımına koşuyordur? Belki de onun Mason olması ile ıftihar ediyordur?

Mazeret bildirmemek alâkasızlıktır, deniycr. Belki öyle, belki değil. Bana göre mazeret bildirmemek, olsa olsa, bir nezaketsizlik, veya hattâ kabalıktır. Ama bir adam, nezaketsizdir, diye Masonluktan atılır mı? Hak-kında, hırsızlık, sui istimâl ve daha kötü iddialar ileri sürülen kardeşlerimizi bile, Masonluktan çıkarmadan önce uzun uzun muhakeme edip düşünüyoruz ve çok defa, «gayri muntazam» ilânına kadar gitmiyoruz.

Müstemiren devamsızlık gösteren biraderlerin bir çoğu, zaten Hazine ile intizam halinde değildir. Bunlar, o bakımdan gayri muntazam olacaklardır. Bunun dışında kalan pek az sayıdaki üyeler, bize zarar veriyorlarsa, Yargı Tüzüğü hükümlerimizi yürütürüz. Zarar vermiyorlarsa, muhafaza edilmelerinde mahzur yoktur. Aidatlarını ödediklerine göre, alâkasız oldukları da söylenemez. «Zengin olduğu için veriycr», demek, iyi bir mantık değildir.

Camie veya Kilise'ye gitmedi diye, bir adam dininden çıkarılamaz.

İçimizde şöyle bir hissin çöreklenmemesine dikkat edelim :

«Ben devam etmekle bunca fedakârlık ediyorum; sen evinde keyfediyorsun. Ben öğrenmek istiyorum, sen istemiyorsun; öğrenmeğe ihtiyacım yok, diyorsun. Beni küçümsüyorsun. Ben mütevazı, sen kibirli... Öyle ise, seni kovarım. Ben devam ediyorum, iyi Masonum. Sen devam etmiyorsun, cezalandırırım.»

İzzeti nefsimizi yanlış yerlere koymayalım.

Kardeşlerimin devam hususunda gösterdikleri hassasiyeti takdir etmek mümkün değil. Yeter ki arkasından getirdikleri netice, Masonluğa aykırı düşmesin.

Türk Masonluğunda Bir Köprü :

FREEDOM MUH. L. NO. 35

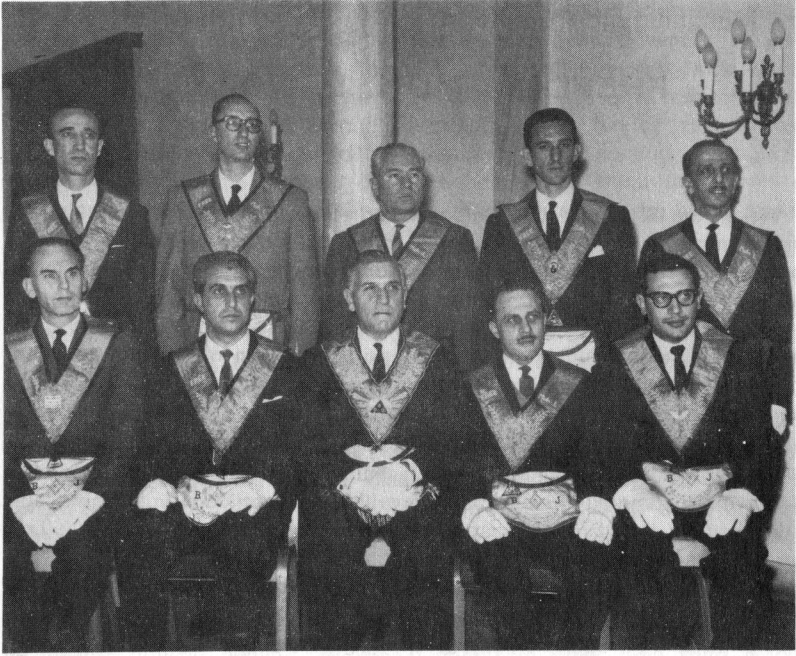
Halûk BİTEK

Türkiye'de ilk Büyük Loca olan «Maşrık-ı Azam-ı Osmanî»nin 1909 da gayri muntazam olarak kurulduğu ve dünyadaki diğer muntazam Mason obediyanlarınınca 1960'ların ortasına kadar tanınmadığı bilinen bir vakıdır. Biz burada bu konunun «nasıl»ını, «neden»ini araştırmayacağız, zira bu tür araştırmalar çok yapıldı ve yapılmakta. Biz sadece bu intizama giriş döneminde kurulan, muntazam Mason teşkilatlarının en önemlilerinden olan Anglo-Sakson Masonluğu ile Masonluğumuz arasında bir köprü görevini yapan ve intizama girişimizi izleyen yıllarda da bir çok faaliyetlerde öncülük etmiş olan 35 No.'lu Freedom Muh. L.'ni ele alacağız.

1950'lerin ikinci yarısında bu gayri muntazamlıktan kurtulmanın yollarını arayan o zamanki Büyük Loca görevlilerinin yaptıkları girişimler sonucu, bu konuyu iki Büyük Loca ele aldı; İskoçya ve New York Büyük Locaları. Neticede bu Büyük Loca'ların görevlendirdiği şahıs veya şahıslar zaman zaman Yurdumuzu ziyaret etmeğe başladılar. 1960'ların başında bu çalışmalar, neticelenmemiş olsalar bile, müsbet bir yola girince, Anglo-Sakson Masonluğu ile aramızda, gerek lisan ve gerekse fikir bakımından çok daha fazla bir yakınlık sağlayacağı ve çok daha müsbet neticeler doğuracağı düşüncesi ile, bir köprü rolünü oynayacak, İngilizce çalışan bir Locanın İstanbul'da kurulmasına karar verildi ve 18 Aralık 1961 tarihinde 35 No.'lu Freedom Muh. L.'sinin kuruluş töreni yapıldı.

Freedom Muh. L.'si çeşitli Localardan toplanan 22 kardeşin kurduğu bir Locadır. Bunlar; Sedat Abut, Şevki Figen, Azmi Suntekin, Richard İ. Deleon, Jak Segura, Yıldırım Kılış, Jül Barbut, Vahe Teker, David Farhi, İsmet Çetinyalçın, Halûk Bitek, Mişel Margulies, Enis Keseroğlu, Melih Sarter, Doğan Akan, Hanri Yaşova, Amil Kunt, Faruk Yalın, Salih Özarık ve Remzi Çetindağ kardeşlerdir.

Bu kuruluştan kısa bir süre sonra evvela İskoçya ve onu takiben New York Büyük Locaları Türkiye Büyük L.'sini tanıyınca, diğer muntazam Büyük Localar bu tanışma kervanına katıldılar ve Freedom Muh. L.'si çeşitli milletlere mensup kardeşlerin ziyaretgâhı haline gelmeğe başladı. Kurulduğu günden beri Freedom Muh. L.'ni ziyaret eden kardeşlerin milliyetlerine bir göz atacak olursak şu milletler cümbüşünü görürüz: İngiliz,

Freedom Muh. L.'nin İlk Envarı

Soldan Sağa Doğru :

**Arka sıra : İsmet Çetinyalçın, David Farhi,
Salih Özarık, Jül Barbut, Vahe Teker.**

**Ön sıra : R.I. Deleon, Şevki Figen, Sedat Abut,
Azmi Suntekin, Halûk Bitek.**

(Jak Segura K.'in ani vefatı ile Sekreterliği vekâleten Halûk Bitek K. üstlenmişti; Yıldırım Kılış K. ise maalesef bu fotoğrafa iştirak edememiştir.)

Amerikalı, İskoçyalı, Avusturyalı, Fransız, Hollandalı, İrlandalı, Hintli, Fillerli, Avustralyalı, Kanadalı...

1965 yılında Modern İskoç Ritüelinin kabulü ile, bunun Türkçe'ye tercümesi tamamlanınca, her üç bölgede birer L.'nin Pilot L. olarak bu yeni ritüelleri diğer L.'lara tanıtmaları öngörüldü. Ancak yapılan tercümelerdeki bazı ifadelerin yanlış anlaşılmasına meydan vermemek için bu ritüelin İstanbul'da Freedom Muh. L. tarafından da, ikinci bir Pilot L. olarak, tatbiki uygun görüldü ve Freedom Muh. L. bu görevi bir yıl devam ettirdi.

Bu arada Karamürsel'de bulunan Amerikan üssündeki bazı Amerikalı kardeşler yol uzunluğu sebebi ile ziyarette güçlük çekiyorlardı. 1968 yılı Haziran ayında Büyük Loca tarafından verilen özel bir izinle, o zamanki Üst. Muh. Lewis Chapman'ın başkanlığında bir grup kardeş, Mobil Oil Derince Tesisleri Müdürü Halim Arıksoy K.'in evinde topladılar. Bir grup Amerikalı kardeşin de iştirakı ile evin bir odası mümkün mertebe bir Mason Mabedi haline sokularak resmî bir celse aktedildi. Türk Masonluğu tarihinde kendi bölge hudutları dışında toplantı yapan ilk L. ünvanı da Freedom Muh. L.'na nasip oldu.

1970 yılında, Amil Kunt kardeşin Üst. Muh.'liği sırasında Freedom Muh. L. Masonik tarihimizde ilk «Mason Sergisi»ni tertip etti. Büyük Locanın izni ile ve bu iş için tahsis edilen bir odada, gerek Büyük Locadan ve gerekse kardeşlerden toplanan çeşitli Masonik kitap, resim, avadanlık, regalya v.s. bir hafta teşhir edildi.

1985 yılında yeni bir fikir ortaya atıldı; kardeşlerin istifadesine sunulacak bir Loca Kitaplığı... ve kısa zamanda 15-20 kitap ile gayet mütevazı bir kitaplık ortaya çıktı. Her yurt dışına giden kardeşin bir kitap getirmesi şart koşuldu. Ne var ki, kitaplığın açılışının yapıldığı gece çıkan yangında tüm kitaplık kül oldu. Üs. Muh.'lerle yapılan bir toplantıda bu kayıba çok üzüldüğünü belirten B.Üs.'mıza cevaben, Freedom Muh. L.'da ikinci kere Üs. Muh.'lik yapmakta olan Amil Kunt kardeş, yıl sonuna kadar kitaplığı evvelkinden daha mükemmel olarak açacağımıza söz verdi, ve öyle de oldu. 1985 yılı sonunda çok daha fazla kitapla açılan kitaplığa 1988 başlarında tek dolap yetmez oldu ve ikinci bir dolap daha alındı. Şu anda iki Loca daha kendi kitaplıklarını yapmak üzere çalışmadalar.

1986 yılında Freedom Muh. L.'sı 25. Yıldönümü'nü kutladı. Bu satırların yazarı, o gün yaptığı konuşmayı bitirirken söylediği cümlelerin bu yazının bitimi için de geçerli olacağı kanısında :

«22 kişi ile kurulan Freedom Muh. L.'nin kardeş sayısı bugün altmışa yaklaşıyor. Ne yazık ki bu 22 kurucudan yedisi artık aramızda değil. Acısı ile, tatlısı ile geçen bu 25 yıl içinde sarf edilen emeklerin boşa gitmediğini görmek tek sevinç ve iftiharımız. Nice 25 yıllara.»

MASONLUĞUN SIRLARI (MİSTERLERİ)(*)

R.E. SALMON

Masonluğun Kadim Sırları nelerdir? Adaylara, bunların Mesleğimizin önemli bir bölümünü teşkil ettiği söylenir ancak pek nadiren izah edilir.

«Sır» kelimesinin sözlük tarifleri arasında şu aşağıdaki 4 izahata da rastlanabilir :

1. Bilinmeyen, izah edilemeyen veya gizli olan şey, giz;
2. İzah edilmeyen veya anlaşılamayan bir şey;
3. İnsan aklının anlayamayacağı bir dinî mefhum;
4. Hristiyan Kilisesindeki gibi bir dinî rit.

Mesleğimizin sırrının (misterinin) menşeiini bulabilmek için çok eski tarihe dönmeliyiz. Eski günlerde herhangi sanat veya zanaat, her zaman bir mister idi. Bunun sebebi, o zanaatın sırlarının sıkı sıkıya muhafaza edildiği değil, (haddizatında öyle muhafaza edilirlerdi) kral Fatih William'ın İngiltere'ye getirdiği Norman lisanının bir cilvesi idi. O lisanı her zanaata «metiere» veya «mestiere» denirdi. Kısa zamanda da Saxonlar bunu «mystery»ye dönüştürmüşler. Böylece Masonluğun Kadim Misteri, masonluğun yani duvarcılığın zanaat ve ustalıkları idi.

Tabiatıyla, «mister»in meslek sırrına dönüşmesine büyük bir eğilim mevcuttu, ve bu eğilim asırlar boyunca desteklenmiştir.

(*) İngilizce: mystery, Fransızca: mystere.

Böylece, başlangıçta sadece bir zanaatı ifade eden bir kelimenin zamanla nasıl bir «Meslek Sırrı»'na dönüştüğü kolayca görülebilir. Bir meslek, nasıl sırlarını halkın gözlerinden gizlerse, o meslekteki usta ve kıdemli işçiler de, gençler (çıraklar) istenen olgunluğu varıncaya kadar, sırlarını onlardan gizlerler.

Öylece, başlangıçta bir «mister» olan zanaat, zamanın akışı içinde gizemli sırlar ihtiva eden bir rit veya sisteme dönüşür; her katılan da bu sırları muhafaza edeceğine yemin etmeğe mecburdur. Bu yalnız Masonluk için değil, tüm diğer zanaatlar için de geçerli idi.

Bugün Mesleğimiz veya «mister»imiz, Masonik ahlak ve hareket düsturumuzdur. Ustalığımız ise, Masonik sistemi nakleden ritüelimizi anlamaktır. Sanıyorum ki kelimenin ilk zamanlardaki manasının tesiri bunda açıkça bellidir.

EM.

«The Tracing Board», Eylül 1987, Saskatchewan B.L.'sinin bülteninden.

İSTANBULDA MASONLARIN TOPLANTI YERLERİ

— III —

Suha UMUR

Türkiye Bü. Lo.'sı Tel sokağındaki binaya taşındığı 1925 senesinden beri kiradan kurtulup kendi yerine sahip olmayı arzu etmekte idi. Masonluk artık bu güce sahipti ve bu mesele, Kardeşler arasında sık sık görüşülüyordu. Nihayet 1927 senesinde bir fırsat doğdu: Taksim'de, Sıraselviler'de o zaman Amerikan hastanesi olan binanın karşısında, banker Velastari'ye ait bir binanın satılık olduğu bildirildi. Gerek semt itibarile, gerekse iç teşkilatı bakımından elverişli olan binaya bitişik ayrıca verilebilecek iki ev ve bir de garaj vardı. Bütün bu mülkün tamamı için 60.000.— lira isteniyordu. Büyük Loca'nın elindeki mevcut ise, üç balo'dan elde edilmiş olan 20.000.— lira idi (1).

Bu meseleyi görüşmek üzere «Türkiye Maşrık-ı Azami Heyet-i Umumiyesi» (Büyük Loca Genel Kurulu), fevkalade toplantıya çağırıldı. Gündem, «Satın alınacak lokal hakkında Heyet-i Daime'nin (Bü. Gö. Kurulu'nun) teklifi» idi.

Genel Kurul, 5 Mayıs 1927 Perşembe günü saat 18.00'de «mahall-i ma'lûmda» toplandı ve bu toplantıda, yeni lokal binasının satın alınmasına ve bunun için yapılacak muameleye dair kararlar alındı. Bu kararlara göre, binanın 60.000.— liraya kadar bedel mukabilinde, «İstanbul Vadisinde çalışan Türk Mason müessesatı» namına satın alınabilmesi için Daimi Heyet'e yetki verildi.

Bina bedelinin 20.000.— lirası üç balo hasılatından elde edilen meblağdan arttırılmış olduğuna göre, kalanın 20.000.— lirasının, çıkartılacak olan tahvil karşılığı Biraderlerden, 20.000.— lirasının da bankalardan borç alınmak suretile karşılanmasına karar verildi. Medeni Kanun yürürlüğe gireli henüz altı ay olmuştu. Bu kanunun «hükmi şahsiyet» hakkındaki Maşrık-ı Azami'nin İstanbul'da çalışan müessesatı» namına kaydının nasıl yapılacağı da araştırılacaktı.

Banka veya bankalardan alınacak para üç sene zarfında faizi ile birlikte ödenecek, Biraderlerden tahvil karşılığı alınacak para ise, faizsiz olarak ve beş senede ödenecektir. Borç, bu binadan istifade edecek «müessesat-ı Masoniyye'nin» — yani Loca'ların — verecekleri kira bedelleri, her

sene verilecek balo vs.'nin safi hasılatı, bina ile beraber satın alınacak iki ev ve garaj'ın kiralari, tekris, terfi, tebenni vs. harçlarına yapılacak zamlar ve bu maksatla yapılacak teberrularla ödenecektir.

Binanın satın alınması ve sair muamelelerin yapılabilmesi için yedi kişilik bir «Lokal teferruğ komisyonu» kurulmuştur. Bu komisyon tarafından her biri ON liralık 2000 tahvil çıkartılacak ve Biraderlere dağıtılacaktır. İsteyen istediği kadar tahvil alabilecektir. Her hangi bir mecburiyet olmadığı kayıtlardan anlaşılmaktadır.

İstanbul Vadisinde çalışan Localar, kira bedeli ve lokal masrafları karşılığı olarak senede üçyüzer lira ödeyeceklerdir. Bu meblağın ikiyüzellişer lirası borcun tamamen ödenmesine kadar başka hiç bir yere sarfedilemeyecektir. Bundan başka, İstanbul'da çalışan Localar, tekrislerden beşer lira, ikinci dereceye terfilerden ikişer, üçüncü dereceye terfilerden üçer lira, intizama avdet'lerden beşer ve tebenni'lerden ikişer lira munzam lokal resmi olarak «Lokal teferruğ komitesi»'ne ödeyeceklerdir. Bu resim, borç ödenip bittikten sonra alınmayacaktır.

Çok kısa bir zaman sonra, binayı satın alabilmek için, yeni Medeni Kanun'a göre bir cemiyet kurulması (hükmi şahsiyet) zarureti anlaşılar ve bu sebepten «Tekamül-ü Fikri Cemiyeti» kurulur (2). «İstanbul Vadisinde Türkiye Maş. A.'na tabi olarak muntazaman çalışmakta olan bilumum Mah. ve müessesat-ı Mas.'yeye mensub bütün muntazam B.'ler TE-KAMÜL-Ü FİKRİ Cemiyetinin tabii aza-yı müessisi addolunmuşlardır.»

Bir kaç ay içerisinde tahvillerin büyük bir kısmı satılır. İmkânı olan Kardeşler, birden çok tahvil almışlardır. Maşrık-ı Azam, ne vermeyeni teşhir eder, ne de vereni «bu da verdi» diye ilân eder.

Ne var ki işler düşünüldüğü gibi yürümez, çünkü bir ihtilaf çıkmıştır. Bu ihtilafın ne olduğunu bilmiyoruz fakat bina alınamaz. 20 Ocak 1928 tarihinde toplanan Büyük Loca yeni kararlar alır: bahsedilen bina alınamayacağına göre, aynı şartlarla ve aynı kıymette başka bir bina alınacaktır. Obligasyon suretile B.'lerden ve Localardan toplanmış olan paranın mutlaka bir bina alımında kullanılacağına dair bilgi verilir.

- (1) Sadece üç balo hasılatından elde 20 000.— liranın, yani bina bedelinin üçte birinin kalmış olması o tarihlerde yapılan «Mason Balo»'larının ehemmiyetini göstermesi bakımından önemlidir.
- (2) İlk defa İzmir'deki Masonlar, 25 Şubat 1926 tarihinde «Yetimlere Yardım Cemiyeti»'ni İzmir Vilayetine tasdik ettirmişlerdi. K. APAK, Ana Çizgileriyle Türkiye'deki Masonluk Tarihi, İstanbul, 1958, Sh. 153.

ص. ۰۰. ا. ۰۰. ک. ۰۰. س. ۰۰. ح. ۰۰.

۲۹۷
۵۵۵.۵۲
T. C. L. A. ۵۵۶

اشاء، فوت، ثرق

ه. ۰۰. ق. ۰۰.

تو ۰۰. مش ۰۰. ا. ۰۰. ی هیئت عمومیست ۵ مایس ۹۲۷ برشبه کونی
ساعت ۹۸ ده محال معلومه عقد ایلهجهک فوق الءاده جلسهسته همه حال
تشریقراری دجانیله سلام اخوتکاراهمز ابلاغ اولور .

مش ۰۰. درسءادت ، سا ۲۸ نیسان ۹۲۷

لا. ا. ۰۰.

وزیر راسم عالی

روزنامه مذاکرات

۱ — صاحب آله حق لودل حقه ه ۰۰. دا ۰۰. یک تکلیف

S. A. K. Ş. C.

Türkiye Maşrık-ı Azamı

Maş. Dersaadet

Grand Orient de Turquie. Or. Constantinople

İttihad, Kuvvet, Terakki

Az. K.

Tü. Maş. A.'ı Heyet-i Umumiyesinin 5 Mayıs 927 Perşembe günü saat :
18'de mahall-i malûmda akd edilecek fevkalade celsesine behemmahal teş-
rifleri ricasiyle selâm-ı uhuvvetkaranemiz iblağ olunur.

Maş. Dersaadet, 27 Nisan 927

Ka. U.

..... Rasim Ali

Ruzname-i müzakerat

1 — Satın alınacak lokal hakkında H. Da.'nin teklifi.

صحة . ايج . كجا . شون . ج

بقی . میشتی . ايج . فی بھیکت شون سہ شہنشاہ . ملک ۱۹۲۷ از تاریخ و الما کلا البھا لافنا لا یخولہ غیر البھا لافنا

بہ سہ سہ دہ اطفالک اوزرہ اخرج ایدیلیمہ

اوزون بون لارک لیر لیر لیر

قیمتہ مخفیہ ہوتی .

ب . د . عا . د . د . ۱۵۸۱

بک محترم دھنیز کمالی صالح

وزیر دہیہ

ساب

T.R.L.
ARQ/11

۵ نومبر ۱۹۳۲ ۲ قوزل لیراسی	۴ نومبر ۱۹۳۱ ۲ قوزل لیراسی	۳ نومبر ۱۹۳۰ ۲ قوزل لیراسی	۲ نومبر ۱۹۲۹ ۲ قوزل لیراسی	۱ نومبر ۱۹۲۸ ۲ قوزل لیراسی

S. A. K. Ş. C.

(Sani-i Azam-ı Kainatın şanı-ı celiline)

Tü. Maş. A.'ı Heyet-i Umumiyesinin 5 Mayıs 1927 tarihli Fevkalade
içtimainda mütte haz mukarrerata tevfi kan
Beş senede itfa edilmek üzere ihraç edilmiş
ON TÜRK LİRASI
kıymetinde tahvilattır.

(Mühür)

Pek Muhterem ve Aziz Kemal Salih B.'e aittir. 15 Mayıs 1927

Veznedar vekili
(imza)

Muhasip
(imza)

1 numaralı kupon

2 Türk lirası

1928

1929

1930

1931

1932

MASONLARIN DÜNYASINDAN

İç Haberler

Sancak

— Geçtiğimiz ay, Bülent Çetinor K., B.L.'ya bir sancak taslağı sunmuştur. Üzerinde gönye, pergel, akasya dalları motifleri ve «Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası — 1909» ibaresi bulunan taslak kabul edildiği takdirde B.L.'mız ilk defa olarak bir sancağa sahip olacaktır.

Danışma Kurulu

— 11 Mart 1988, Cuma günü Üs. Muh.'ler Danışma Kurulu toplanmıştır. Pek Sayın B. Üs.'in riyasetinde, Nuruza sokağındaki lokalde yapılan bu toplantı biraz daha geniş tutulmuş ve Üs. Muh.'lere ilaveten B. Kuru-

lun birçok üyesi, Ön. Üs. Muh.'ler ve B. Müf'ler de katılmışlardır.

Yaklaşık 120 K.'in katıldığı bu toplantıda mevcut binalarımızın durumu ve elimizdeki kullanılabilir sahanın artırılma imkânları görüşülmüştür.

40 Yıl

— 2 numaralı Kültür Muh. L.'sı, 10 Nisan tarihinde yapacağı Tenue Blanche ve 15 Nisan tarihinde aktececeği normal celsede, kuruluşunun 40'ıncı yıldönümünü kutlayacaktır. En eski 3 L.'mızdan biri olan Kardeşlik Muh. L.'sını, bu mutlu günü dolayısıyla kutlar, ve bu konudaki bir yazıyı da Mayıs sayımızda yayınlayacağımızı K.'lerimize bildiririz.

Matem

— İstanbul Vadisi için 1988 Matem Celsesi, Büyük Loca adına bu yıl, Üçışık Muh.: Lo.:’sında icra olunmuştur.

Bu.: Lo.: görevlilerimizden, Bū.: Sek.: Nesip Aksüt K.:, Bū.: Sek.: Yard.: Reşit Ata K.:, ve Bū.: Haz.: Em.: Yard.: Tunç Timurkan K.: ile Üçışık Muh.: Lo.:’sından pek çok Üs.: Muh.: Öñ.: Üs.: Muh.: ve KK.:’imizin katıldıkları tören ritüeline uygun olarak yapılmıştır.

— Müsavat Muh. L.’sı her sene Mart ayında aktettiği özel Matem Celsesinde, son Matem Celsesinden bu yana kaybettiği 2 K.’ini anmıştır. Bunlar L.’nin hayatta kalmış olan son 4 Kurucu Üyesinden ikisi, Ardavazt Savcı (91) ve Sadettin Ozil (89) K.’lar idi. Bu vesile ile Muh. L.’nin tüm Eb. Maş. intikal etmiş K.’leri de anılmış oldular. E.U.M.’ndan hepsine rahmet dileriz.

Dış Haberler

— Calgary Masonları, geçtiğimiz Kış Olimpiyatları münasebetiyle, programlarını ziyaretçilere daha çekici kılmak için tadil etmişlerdir. Bütün dünyadan gelen ziyaretçiler için, Calgary Mason binası, günlük turlar, danışma ve misafirperverlik maksadı ile her gün saat 10 ilâ 22 arasında açık tutulmuştur.

Buna ilaveten L. toplantılarına vasıtalar temin edilmiş ve gerektiğinde gönüllü tercümanlar bulunmuştur.

— E.H. ve K.E.M. Saskatchewan Büyük Locası bülteni, «The Tracing Board»dan :

«BİR LOCAYI ÖLDÜRMENİN YOLLARI»

1. Loca çalışmalarına devam etme, ama edersen, geç gel ve bir mazeret uydurup erken ayrıl.

2. Toplantı davetiyelerini hiç bir zaman okuma - oki olan biteni öğrenebilirsin.

3. Loca faaliyetlerine katıyen katılma.

4. Locada hiç söyleyecek şeyin olmasın. Hiç fikir beyan etme.

5. Loca için yapılması gereken şeyler varsa, her zaman hiç vaktin olmadığından dem vur.

6. Bir komiteye tayin edildiğin takdirde, ona hiç vakit ayırma. Bırak, bütün işi komitenin başkanı yapmağa mecbur olsun.

7. Mecbur olduğundan fazlasını sakın yapma.

8. Hep Kardeşlikten bahset ama sen hiç bir zaman kardeş olma.

— Hasenat

Yardım elini uzatmak her insanın görevi olmakla beraber, Masonlar için bu daha da zorunludur. Amerika Birleşik Devletlerinde, yetişkin-

ler için 29 ve çocuklar için de 4 huzur evi mevcuttur.

Bir çok büyük Loca hastane işletmektedir. Maine Masonik Kan Bankası 825 litre kan toplamıştır. E.K.S.R. Yüksek Şurası akıl sağlığı sahasında araştırmalar finanse etmekte, şizofreniye ağırlık vermekte ve akıl hastalarına 3 milyon doları aşan bir miktarda yardımda bulunmuştur.

«The Maine Mason»,

Kış 1987'den

Masonik Fullar

— Bu konu ile ilgilenen kardeşlere : Christopher Leo Murphy, «Postage Stamps and Freemasonry — a Guide and Compendium to the Stamps of the United States and Canada» adlı bir kitap yazmıştır. (Pyramid Publications, Dept. 291, 720 Sixth Street, New Westminster, British Columbia, Canada V3L 3C5. \$ 26.—)

— Queensland (Avustralya) Büyük Locasının resmî

organı «Queensland Freeman», Ocak 1988'den itibaren Obedyansındaki tüm kardeşlere ücretsiz olarak postalanmaya başlanmıştır. 1908'den beri yayınlanmakta olan bu dergi şimdiye kadar yalnız abonelerine gönderilmekte idi.

— Amerika Birleşik Devletleri, New York Eyaleti Büyük Locası, yıllık olağan Genel Kurulunu Niagara şelalelerinin bulunduğu Niagara şehrinde yapacaktır.

Bu, 207 yıllık New York Büyük Locasının, New York City dışında yapacağı ilk Genel Kurul olacaktır.

— Victoria (Avustralya) Büyük Locasına bağlı Masonik Hastane, kuruluşunun 50'nci yıldönümünü kutladı.

— Yeni Zelanda Büyük Locasının resmî organı «New Zealand Freemason» dergisinin Cilt 15, 3'üncü sayısındaki ilginç reklâmları şöyle sayabiliriz :

5 adet otel - motel reklâmı,
2 banka - sigorta reklâmı,
1 elektrik tamircisi,

1 regalya imal ve satışı
ve tam tamına 3 resmî masonik kıyafet (smokin ve frak) mağazası reklâmı,

EM.

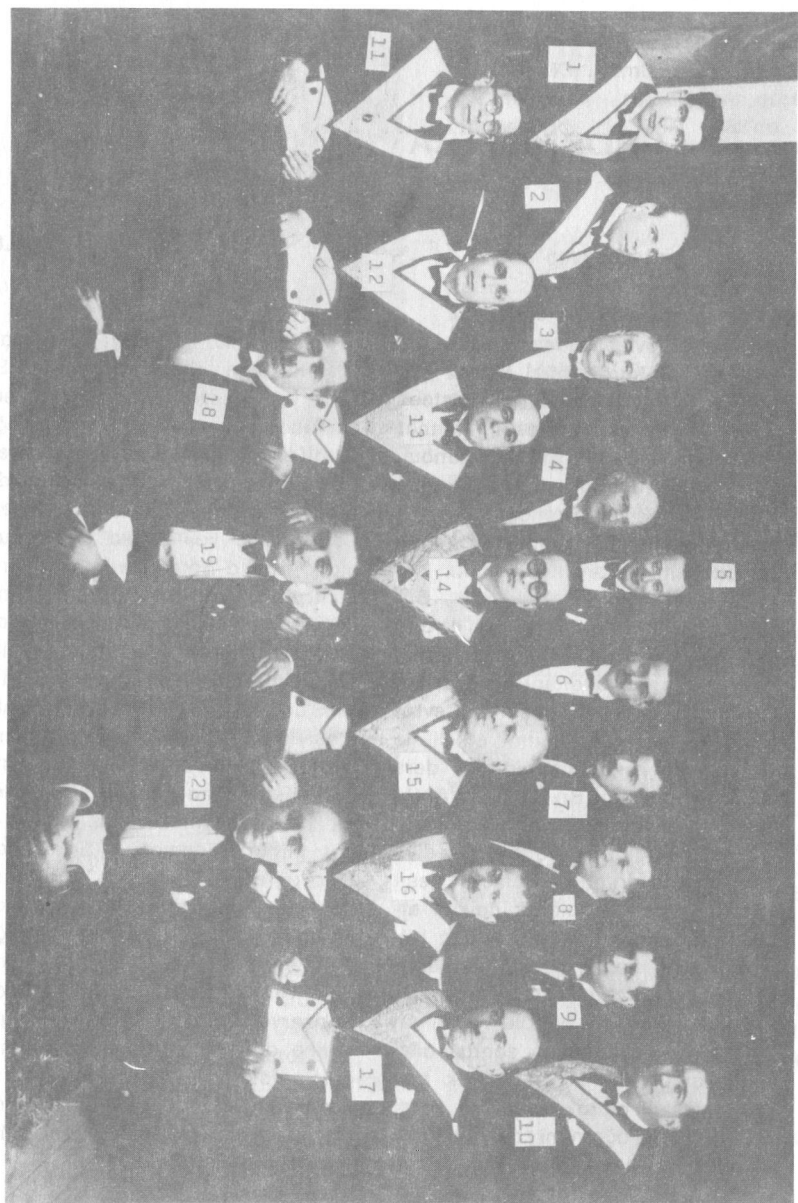
TÜRKİYE BÜYÜK MAŞRIKINA BAĞLI ÖZKARDEŞ MAHFİL-İ MUHTEREMİ ENVAR VE BİRADERLERİ (1933)

Yan sahipede görülen ve aslı arşivimizde bulunan 55 senelik bu tarihi fotoğrafi basmaktaki maksadımız, hem okuyucularımıza nostaljik bir an yaşatmak, hem de adlarını tesbit edemediğimiz K.'leri tanıyan ve bize yazacak K.'leri bulmaktır.

1. Halit Arpaç — Sümerbank'ta memur
2. Sunullah Tekyeli — Mülk sahibi (*)
3. Dr. Benatar — Tıp Doktoru
4. Hasan Sadi Birkök — Tüccar (*)
5. Tarık Ziyal — Kâtip (*)
6. Ahmet Özeken — Hukuk Fak. İktisat Doçenti (*)
7. Nusret Hamdi Tekyeli — Mülk sahibi (*)
8. Müh. Behar — Tramvay Şirketi, Şişli Hareket Müdürü
9. Abdülhalim Faik Yüce — Avukat (*)
10. Sadettin Ozil — Tramvay Şirketinde Mühendis (*)
11. Aaron Adato — Tüccar
12. ? ? ? — Dr. Bevliye Mütihazası
13. Nazmi Duhani — Tüccar (*)
14. Ahmet Mustafa Tunalı — Avukat — Mütihazhit
15. Moiz Habip — Tüccar
16. Galip Hamdi Tekyeli — Mülk Sahibi (*)
17. ? ? ? — ? ? ?
18. ? ? ? — Mobiloil şirketinde müdür
19. ? ? ? — ? ? ?
20. Osman Şevki Figen — Tüccar (*)

İlginc bir nokta da, (*) işaretli 10 K.'in, 11 sayılı Müsavat Muh. L.'sinin 1950 yılındaki 20 kurucusu arasında olmalarıdır. Belirtilen meslek ve görevler, tabiiyetiyle K. lerimizin o tarihteki durumlarını yansıtmaktadır. E.U.M.'ndan sol üst baştaki Halit Arpaç K.'imize uzun ömürler ve diğer 19 K.'imize de rahmet niyaz ederiz.

M.M.

PROF. MİTHAT FENMEN K.:

Orhan TANRIKULU

Büyük Devlet adamı, milliyetçi, vatansever kardeşimiz Mithat Paşa'nın torunu, piyanist ve besteci. Devlet Sanatçısı Profesör Mithat Fenmen 24 Ocak 1916'da İstanbul, Yeniköy'de doğdu. Annesi Lamia hanımın çok iyi piyano, babası Elektrik mühendisi Refik Bey'in flüt, amcasının da piyano, keman ve viyolonsel çaldığını söylerdi. Büyükannesinin de arada bir piyano ile geleneksel Türk sanat müziği çalmaktan hoşlandığını da bazı konuşmalarında belirtmiştir. Çevresindeki müzik ortamının etkisi ile 9 yaşındayken ciddi olarak ders almağa başladı. Bn. Anna d'Antonini ile başladığı piyano öğrenimi ne 1929'da girdiği İstanbul Belediye Konservatuvarı'nda Cemal Reşit Rey'in öğrencisi olarak devam etti. Daha sonraki yıllarda Adnan Hilmi Bozcalı ile de çalıştığını belirtmiştir. Çiftelhavuzlar Amerikan Mektebi, Robert Kolej ve Feyz-i Ati Lisesi'nde okuduktan sonra, ailesinin arzularına karşı gelerek müziği meslek olarak seçmeye karar verdi. Lise öğrenimi boyunca İstanbul'daki her konseri izleyen ve

pek çok ünlü sanatçıyı tanımak fırsatını bulan Fenmen bu arada Ecole Universelle adlı bir Fransız okulundan mektupla Armoni öğrendi. 1935 yılında Paris'e giderek Ecole Normale de Musique'de (Müzik Öğretmen Okulu) Robert Cassadesus ve Alfred Cortot'nun piano, Nadia Boulanger'nin armoni, kontrpuvan ve bestecilik sınıflarına devam etti. Okulu bitirince 1938'de Münih'e giderek Joseph Haas ile bestecilik çalışmalarını sürdürdü. 1939'da 2. Dünya Savaşı'nın çıkmasıyla yurda döndü ve Ankara Devlet Konservatuvarı'nda piyano öğretmeni olarak çalışmaya başladı. 1951'de aynı kuruma Müdür olan Mithat Fenmen, 1954 yılında bale öğretmeni Beatrice Appleyard ile evlenince görevden ayrılmak zorunda kaldı (?). Eşiyle kurduğu Fenmen Bale ve Müzik okulunda ders vermeğe başladı. 1957 yılında Konservatuvar'daki öğretmenlik görevine dönerken Cumhurbaşkanlığı Senfoni Orkestrası'nın solist kadrosuna atandı. 1972 yılında da Devlet Opera ve Balesi Genel Müdürlüğü'ne getirildi.

Bunun yanı sıra yurt içinde ve yurt dışında, Fransa, İngiltere, Yugoslavya, İran ve Afganistan'da resitaller, aralarında Ayhan Baran, Remziye Tanrıku (Alper), Suna Kan ve benzeri pek çok Türk sanatçısına yurtiçinde ve dışında resitallerinde, pekçok ünlü misafir soliste de Türkiye'deki konserlerinde eşlik etti. İdil Biret, Gülsin Onay, Güher-Süher Pekinel kardeşler ve Bedii Aran gibi uluslararası ün kazanmış Türk piyanistlerini yetiştirdi.

Mithat Fenmen K.: 27 Haziran 1950'de Ankara Va.: Doğu Mu.: Lo.: 'nda Dr. Saip Özer'in Üs.: Mu.: 'liğinde Nur'a kavuştu (Matrikül No. 99). 3 Temmuz 1951'de Kalfa derecesine terfi etti. 31 Ekim 1951'de Locasından Bilgi Mu.: Lo.: 'na geçti, Üstat'lığa da burada yükseldi (23 Ocak 1952). Mithat Fenmen 25 Aralık 1954'te Dikmen, 1 Mart 1964'te de Üçgöl Mu.: Lo.: 'larını kurdu. 1978'de

Üs.: Mu.: , 1980'de Ko.: , 1981'de Ku.: Ki.: Em.: ve gene 27 Ocak 1982'den sonra aynı görevleri üstlendi. 19 Ekim 1982'de kısa süren bir böbrek rahatsızlığı sonucu Eb.: Maş.: 'a intikal etti.

Loca çalışmalarında armonium ile müzik çalan Mithat Fenmen K.: 1979 yılında da Naki Cevat Akkerman K.: 'in yazdığı metin üzerine Mabette Dua adlı bir Masonik müzik bestelemiş, bunu müziği tamamladığı 12 Temmuz 1979 tarihinde yazdığı bir mektupla P.S. Bü.: Nafiz Ekemen'de göndermiş, müzik Ankara Devlet Operası Solisti Bariton Deva Çolakoğlu K.: 'le beraber seslendirilerek banta alınmıştır.

Bu satırların yazarını da Masonluk camiasına öneren, önderlik eden Mithat Fenmen, ölümünden sonra yayımlanan yazılarda da belirtildiği gibi herkese yardım etmeyi seven, alçakgönüllü, hoşgörülü, kimseyi incitmeyen, prensip sahibi, olumlu, sınıf, din, dil, ırk, rütbe gözetmeksizin bütün insanları seven ve bu sevgisini müziğiyle özleştirebilen gerçek bir Masondur.

Localarda verdiği Masonik Müzik ile ilgili konferansları ve Mimar Sinan dergimizde yayınlanan yazılarıyla kardeşlerine hizmet etmeyi kendisine amaç edinmişti.

E.: U.: M.: 'ı onunla olsun. Eb.: Nur ile aydınlansın...

B.L. SEKRETARYASINA BİR BAKIŞ

«Bir L.da, Üs. Muh. likten sonra en zor ve en önemli görev, Sek. liktir.» sözlerini hepimiz birçok defa işitmişizdir. Bunu Büyük Locaya teşmil edince, B.L. Sekreteryasının ne denli önemli olduğu hemen anlaşılır. Ancak pek az kişinin, B.L. Sekreteryasının bürokratik çarklarını böyle süratli, sarsıntısız, hatasız ve usulüne uygun olarak döndürenlerin kim olduğunu merak ettiğini sanırız.

Eski Pek Sayın B.Üs. larımızdan

Nafiz Ekemen K. ile Fuat Ramazanoğlu K.lerin temel düzenini kurdukları B Sek.'lik, onları takip eden diğer Pek Sayın B. Üs.'lar ve B. Sek. lerce de ihtimamla geliştirilmiş ve günümüze kadar getirilmiştir. Yine de, İstanbul'da, Nuru Ziya Sokağının 21 numaralı binasının ikinci katında, mütevazı 2 oda ve bir arşiv odasında İŞİN BOYSAN, SELMA ÖZKORKMAZ ve FİRUZAN ÇEVİK Hanımlar arı gibi çalışmaktadırlar.

Soldan Sağa : Firuzan, Işın ve Selma Hanımlar.

. Herbirinin birer çocuğu olan, ve ev hanımlık işlerinin yanında Türkiye B.L. sınıfı zamanla mukayyet, takip gerektiren ve çok yoğun işlerini aksatmadan yürüten bu üç güzide Hanımların adlarının yanında, yine teşekkürlerimizle adını anmamız gereken kişi B. Sekliğe mesaisini tamamiyle gönüllü

olarak veren Kardeşlik Muh. L. sı üyesi Ünal GÖKTUNCA K. tir.

Gülyüzlü ve hamarat Işın, Selma ve Firuzan hanımlara bundan böyle de başarılı çalışmalarının devamını dilerken, Mesleğimizin şu andaki mevcudunu teşkil eden 6438 Masonun hissiyatına tercüman olduğumuza kaniyiz.

M.M.

SORULAR SORULAR...

(ŞAKUL GİBİ'nin bu sütununda bilmek öğrenmek istediğiniz, tereddütleriniz bulunan, merakınızı çeken Masonik konulardaki suallerin cevaplarını bulacaksınız. Mektuplarınızı bekliyoruz.)

— **İşittiğime göre, Amerika Birleşik Devletlerinde L.'lar umumiyetle celselerini hep Üçüncü Derecede icra ediyorlarmış. Birinci ve İkinci Derece çalışmalar yalnızca Geçiş veya Yükseliş celseleri cluyormuş. Bu doğru mu ve doğruysa sebebi nedir?**

Halil İbrahim GÖKTÜRK

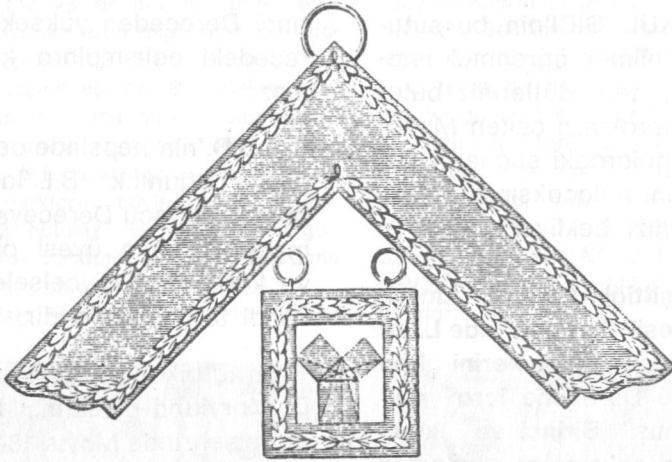
— Doğrudur. Şöyle ki; tüm A.B.D. jüridiksyonlarında değilse bile, bir çoğunda usul, belirttiğiniz gibidir. Sebebi muhtemelen İngiltere ile A.B.D.'nde uygulanan tatbikat farklılığıdır. İngiliz Masonik kurallara göre bir harici, tekrisini takiben L.'sının bir üyesi olup, diğer bütün üyelerin sahip olduğu haklara o da sahiptir. Şukadarla ki, Bi-

rinci Dereceden yüksek derecedeki çalışmalara katılmaz.

A.B.D.'nin hepsinde değilse bile, çoğunluk B.L.'larında harici, Üçüncü Dereceye gelmeden L.'sının üyesi olmaz, ve katıldığı tek celseler de kendi terfi celseleridir.

Bu tatbikatın kaynağı, A.B. D. Maryland eyaletinin Baltimore şehrinde Mayıs 1843 tarihinde yapılan Millî Masonik Konvanda alınan bir karardır. Hazır bulunan Amerikan B.L.'lerinin aldığı bu karar «... bütün celselerin Üçüncü Derecede olması...» idi, Konvanı takiben, katılan B.L.'ların Umumi Nizamnameleri tadedilmiş ve o gün bu gün usul, belirttiğimiz gibi olmuştur.

Şunu da ilave etmemiz gerekir: A.B.D.'lerinde L.'lar doğrudan Üçüncü Derecede açılış yapabilmektedirler. İngiltere'de ise açılış her üç dereceden geçmelidir.

— Euclide'in 47 nci teoremi ne zaman ve hangi sebep-
le Önceki Üs. Muh. bijusu o-
larak seçilmiştir? Herhangi
bir sembolik manası var mı-
dır?

Moiz VARON
Müsavat Muh. L.

— Tesbit edebildiğimiz ka-
dar bizde, Ön. Üs. Muh. gö-
revi kurulduğundan beri, Eu-
clide'in meşhur teoremi biju
olarak kullanılmıştır. Ancak
regalyalarımızın bir bölümü

olan bijular hakkında henüz
resmî bir B.L. talimatı bulun-
madığından, bunların boy ve
teferruatlarında küçük ayrı-
lıklar görülebilmektedir. İn-
giltere'de ise bu modern sa-
yılablecek biju, İngiltere Bir-
leşik Büyük Locasının kurul-
masından (1815) sonra yayın-
lanan ilk Anayasada (Book
of Constitutions) şöyle tarif
ediliyor :

«... Ön. Üs. Muh.'ler: ...
Gönye ve içinde asılmış bir
gümüş plaket üzerine hak-

kedilmiş olarak Euclide'in 1'inci kitabının 47'nci teorisi.»

Ancak bu tarif edilen şekil, spekülatif masonlukta, daha eski zamanlardan beri popüler bir tasarım idi. Anderson 1723 ve 1738 Nizamnamelerinde, Smith 1735 tarihli «Pocket Companion»da ve 1764 tarihli «Multa Paucis»te kullanmışlardır. Ancak bu şeklin 1815'te resmen seçilmesinin sebebi hiç bir zaman açıklanmamıştır. Öte yandan, Geometri en eski zamanlardan beri Mesleği-mizle çok yakından ilişkilidir. İngiltere Büyük Locaları birleşip bir Ön. Üs. Muh. bijusu dizaynı (tasarımı) aramaya koyulduklarında, Andersonun «Euclide'in ilk kitabının 47'

nci teoremi, dinî, sivil ve askerî Masonluğun temelidir» beyanına uymuşlar ve onun tasarımını seçmişler diye düşünebiliriz.

Ön. Üs. Muh. bijusunun sembolizması konusunda birçok çalışma yayınlanmıştır. Ancak bizim unutamadığımız, Quatuor Coronati araştırma L.'sının ilk Sek.'i Speth K.'in şu sözleridir: «... bijunun kendisi bir sembol değildir; bir Ön. Üs. Muh.'in işaretidir...». Sembolizma konusunda düşüncelerimizi, bijunun üzerine değil, bu konudaki bütün uzmanların «mükemmelliğin ve hakikatin timsali» dedikleri 47'inci teorem üzerine taksif etmemizin daha olumlu olacağı kanaatindeyiz.

OKUYUCU MEKTUPLARI

Bu sütun, okuyucularımızın olacaktır. Özet halinde olsa bile yayınlayacağımız mektuplarınızı,

ŞAKUL GİBİ

Zincirlikuyu Cad. 9/13
Etiler 80600 İstanbul
adresine bekliyoruz.

İkinci sayımızdan beri, bize bildirilen tüm posta kodlarını kullanmağa başladık. Keza aynı sayıdan itibaren derginin dizgisini matbaada yaparak belirttiğiniz Ö-O, İ-İ hatalarını giderdik. Adres etiketlerinde hala devam eden bu hatayı gidermek ise okuyucularımızın ilgi ve sayısının biraz daha artmasına bağlıdır. Ş.G.

... İçerik olarak, Ziya Umur K.in yazıları, pek çok K.in künhüne vakıf olamadığı konular, ve de esas yaralarımızdan en önemlilerine işaret ediyor...

... Sizden iki ricam olacak :

1. İki senedir P.T.T. idaresince yerleştirilmeye çalışılan Posta Kodu, 1988 yılbaşından itibaren mecburîyet oldu. Biz, elit geçinen zümre de, buna öncülük etmekle görevli hissediyorum hepimizi...

2. ... bilgisayarların en basitinde bile, Türkçe alfabeyi kaydeden disket mevcut. Ö'leri O'ları; İ'leri I'ları ayıran bir bilgisayar bulunamaz mı?...
Süha HIZAL

... «ŞAKUL GİBİ DOĞRU» ya da «ŞAKUL» evet, fakat «ŞAKUL GİBİ» hayır...

... Yazı ve Tertip; hele ilk TAKDİM nüshasında, iki karakterde, hatta sonra yanyana iki sayfada başka başka olması çok rahatsız edici...

... Abone olmak için İSTEK KARTI'nın arkakapağa basılması teknik yanlış: Kesilince arkadaki resim gidiyor. Bu DERGİ okunduktan sonra atılın diye mi basılıyor? Arkakapaktaki çizgiler belki işlek bir elin mahsulü, ama, ... yayılabilecek konuları iyi düşünmek daha öğretici olur. ...

Dr. M. GÖKDOĞAN
Müşavat Muh. L.

... Hür ve Kabul Edilmiş Masonlar Büyük Locası Tüzüğü'nün maddelerinde masonik yayın yapmak üzere bir şahsın tevkil edilebileceğine dair bir hüküm bulunmamaktadır.

«Şakul Gibi» dergisi için yıllık abone bedeli ve yatırılacağı banka hesabı tesbit edilmiştir... yapılacak bu tahsilâtın ve sarfiyatının kontrolü hangi organa ait olacaktır?

... «Şakul Gibi» dergisinin ilk sayısındaki neşriyatın büyük kısmının MİMAR SİNAN dergisinde yer alamıyacak konulara taalluk etmediği de müşâhade olunmaktadır.

Bu itibarla, evveleminde MİMAR SİNAN dergisinin zenginleştirilmesi yolunda çaba harcanması ve şâyet ayrıca aylık bir yayına ihtiyaç duyuluyorsa, bunun da MİMAR SİNAN LOCASI aracılığı ile yapılması temenniye şâyân görülmüştür...

Tayfur TARHAN
Ahenk Muh. L.

... dergiyi çıkardığınızdan ve bu alanda bir boşluğu doldurduğunuz-

dan dolayı tebrik eder, başarılarınızın devamını temenni ederim...

Faik AYDEDE
Ephesus Muh. L.

... Emekleme devresini geçirmekte olduğunuz bu atılımınızın ileride daha kapsamlı olacağı inancındayım... İngilizce yayın yapan belli başlı M.ik dergilerin yazışma adresleri ve abone şartlarını yayınlarsanız bizleri memnun edersiniz...

Doç. Dr. Koray Derman
Gönül Muh. L.

Masonluk dünyasının yayınlarından belki de en önemlisi, İngiltere B.L. sına bağlı «Quatuor Coronati Lodge No. 2076» nın yayınladığı yıllıktır. Bu konudaki tüm bilgileri, Türkiye mahalli sekreteri Celil Layikteş K. (P.K. 18, Yeniköy, İstanbul) ile temasa geçerek öğrenebilirsiniz.

«Lewis Masonic — Terminal House, Shepperton, TW17 8AS, England» yayınevi ile de temas kurarak yayınladıkları Masonik dergiler hakkında bilgi edinebilirsiniz.

BİR MA. DİN DUVARLARI

(«BÜYÜK ŞARK» dergisinin S. Kânun — Şubat — Mart 1935 tarihli 18'inci sayısından; Rahmi DUMAN K.'in 19 Ocak 1925'te yazdığı ve MURAD Muh. Mah.'inin senelik ziyafetinde okuduğu şiir.)

— Nazmi Duhanî B.'e —

Vaktile baş sevdalı, gönül de biraz gençti
Aylarım derdle geçti... yıllar mihnetle geçti...
Ecel takib ettikçe peşimi adım, adım
Bir gizli sıkıntıyla dağ, tepe dolaşırdım.
Derde, ortak gözükten gözlerde yaş görmedim;
Yolumda yalnızdım, candan yoldaş görmedim.
— İşittim inananlar... gariplikten yananlar
Biribirine yürekten, hem candan bağlananlar,
Bir mabedte toplanır, dertleşir, sevişirmiş,
Bu mabed, göremiyen bin göze ışık verirmiş.
Yine böyle bir gündü, yakıcı bir yaz günü,
Seyrederken ömrümün sararıp öldüğünü,
Bir derviş baş ucumdan eğildi, bana bakdı.
İrademi eritti beni peşine takdı
O... önde... ben arkada yorulduk gide, gide
Sular kararıyorken ulaştık bir mabede.
Karanlık dehlizlerde bekledim bir an için
Soktular bir odaya tecdidi iman için.
İçimde binbir korku... betim, benzim sapsarı
Ateşten yazılarla dolmuştu duvarları :

«Ey yolcu fanilere sende yakınlık varsa
Senin de damarında, kin, ihtiras akarsa
Ulaşamazsın bize; beyhude emekleme...
Git, karış sen onlara, bir dakika bekleme».

«Yolcu yanındakiler, sana senden de yakın;
Gizli emel besleme, gayret etme boş yere
Başka kazanç arama, menfaat gütmə sakın,
Mil çekilir mabedte mütecessis gözlerle».

Bu acı hakikati içerek yudum, yudum
Yaşaran gözlerimle yazıları okudum.

Yine dar merdivenler, yine mihnetli yollar,
Yollarda yolcuları durduran karakollar
Soruyor geçenlere : kimsiniz, necisiniz?
Diyor ki : Yoldaşlara açık mıdır içiniz?

Dedim : — burası nere?.. dediler : — sordum
Kürrenin üzerinde... noktai hendesiye...
Ben anlamak isterken yolumu, yoldaşımı...
Arkamdan gelen bir dedi ki : «eğ başını.
Bu yollardan bir daha dönemezsin iyi bil;
Eğil yabancı, eğil... bu yollar belli değil...
Bu yollarda yıpranır, ölürsen... dirilirsin,

Biraz daha yürütüp... sonra birden durdular
Daha sonra... hiddetle bir kapıya vurdular.
Kapıya vuranlar kim?.. içeride duranlar kim?
Yerde mi, gökte miyim?.. ben kendimden geçmiş,
Saatleri bilmemiş ruhum dalmış ta vecde,
Mabedi tavaf etmiş, etmiş mihraba secde.

Gelmeseydi imdada bir neyin yanık sesi
Duyduğum heyecanla verirdim son nefesi,
Yer sustu, sema sustu... ışıklar söndü yer yer,
Bir ney ki gelenlere geçmişten verir haber.

Diyor :

Nerede Süleyman... hani Belkıs'ın tahtı?
Sultanla dilencinin aynı topraktır baht:...
Hani Babil ne oldu... nerede Firavunlar?..
Nerede Lat... Metan... İzzî... haniya eski dinler
En hazin hakikati o gün bir ney söyledi;
İçin, için inledi bize çok şey söyledi.
Dedi son söz olarak : «Dinleyin beni yine
Acıyın gözü bağlı yabancıнын haline.
Şarktan bütün dünyaya nuru ziya saçınız;
Açınız gözlerini... Gözlerini açınız».
Bir el bağları çözdü, sonra birden savuştu.
İşte benim gözlerim nura böyle kavuştu.
Ey Çır.: 'lar, Üs.: 'lar içelim bugün yine
Kâ.: 'tin en U.: 'Mi.: 'ı şerefine.

ŞAKÜL GİBİ'Yİ EDİNMENİN TEK YOLU ABONE OLMAKTIR

Yıllık (10 sayı) abone bedeli : 10.000.— TL.

Yurt dışı abone bedeli : 15.— Amerikan Doları.

Abone bedelini, İstanbul, Ankara veya İzmir'de **Lokal kapı-
sındaki vazifelilere** yatırabileceğiniz gibi, adresimize **çekinizi** pos-
talayabilir veya bir **posta havalesi** gönderebilirsiniz.

Çek veya posta havalesi kullandığınız takdirde aşağıdaki
formu şu adrese postalayınız :

ŞAKUL GİBİ — Zincirlikuyu Cad. 9/13 Etiler 80600 İstanbul

..... Buradan kesiniz veya fotokopisini çekiniz .....

ŞAKÜL GİBİ dergisine abone olmak istiyorum. Abone be-
deline ait posta makbuzu veya fotokopisi eklidir. İlk çıkacak
sayısından itibaren lütfen adresime postalayınız.

(DAKTİLO VEYA BÜYÜK HARFLE YAZINIZ)

Adım, Soyadım : ... ..

Adresim : ... ..

... ..

... ..

Telefon No. : ... .. Locam : ... ..